

MEGJELENT

VÁSÁRHELYI Pál: A könyvtári munka gépesítése. Bp. CKDK, 1967.
132 p. /Módszertani Kiadványok 26.sz./

A könyvtárak egyes munkafolyamatainak gépesítése mindinkább szükségsszerűvé válik, s a gépesítés előfeltételei Magyarországon is adóttak. Ehhez nincs szükség arra, hogy a könyvtár maga vásároljon meg vagy béreljen drága berendezéseket; bér munkában gépi adatfeldolgozó vállalatokkal elvégeztethető a műveletek nagy része. Hasonlóan szükségtelen az, hogy egyszerre a teljes állományt előkészítsék gépi feldolgozásra, illetve hogy egyszerre oldják meg valamennyi arra alkalmas munkafolyamat gépesítését.

A könyvtárgépesítés során a feladat jellegétől, valamint az állomány ill. az olvasóközönség nagyságától függően kézi és gépi lyukkártyák, valamint elektronikus számítógépek használatára kerülhet sor. A kiadvány ismerteti a különböző gépi bizonylatokat, azok előállításának módszereit, valamint azokat a lyukkártyás és elektronikus berendezéseket, amelyek Magyarországon hozzáférhetők. Külön fejezet foglalkozik a könyvtári adatok kódolásával.

A könyvtári munkafolyamatok közül a különböző felépítésű katalógusok és jegyzékek előállítása az, amely leginkább alkalmas a gépesítésre. A lyukszalagos írógépek felhasználhatók katalóguskartonok automatikus gépelésére, míg a lyukkártyás géppark felhasználása megteremti a kötetkatalógusok rendszeres és gazdaságos előállításának lehetőségét. Különleges megoldások alkalmazása újszerű prospektustári katalógus kialakításához vezet. Az elektronikus számítógép katalóguskartonok és kötetkatalógusok készítéséhez egyaránt eredményesen használható.

A kölcsönzésben ugyancsak számos lehetőség van korszerű technikai megoldások alkalmazására. A kisebb könyvtárak peremlyukkártyás kölcsönzés nyilvántartást vezethetnek be, míg a nagyobb állománnyal és forgalommal bíró könyvtárak a gépi lyukkártyák használatára épülő rendszerek számos változata közül válogathatnak.

A gépi lyukkártyás és elektronikus módszerek vegyes alkalmazásán túlmenően a kölcsönzés nyilvántartás elektronikus számítógéppel történő teljes automatizálása is elképzelhető. A könyvtárközi kölcsönzés helyettesítésére pedig a jövőben az elektronikus képátvitelt is fel lehet használni.

A folyóiratok feldolgozásával kapcsolatban a folyóirat katalógusok gépi előállításával és a lyukkártyás folyóiratkörözéssel foglalkozik.

A különböző folyamatok egymástól független gépesítésénél természetesen lényegesen eredményesebb a komplex gépesítés, melynek egy megoldása röviden ugyancsak ismertetésre kerül.

Befejezésül a szerző elemzi a könyvtárgépesítés magyarországi

adottságait és lehetőségeit.

00:00

MUNKAVERSENY

A Kohó- és Gépipari Minisztérium Tervező Irodái Műszaki Könyvtárának és Központi Szabványtárának dolgozói /6 fő/ 1967. április 18-án brigádot alakítottak "Pikler Blanka" néven, és versenyeznek a SZOCIALISTA BRIGÁD cím elnyeréséért.

00:00

Elkészült a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának tömör raktári berendezése

A tömör raktárakkal rendelkező könyvtárak sora újjal bővült; elkészült és a műszaki átvétel után a BMEKK kezelésébe került az új tömör raktári berendezés. A könyvtár nagyolvasóterme alatti alagsorban elhelyezett raktári rendszer mozgatható állványokból áll.

A BMEKK tömör raktárának lényege, hogy egy 1 lóerős villanymotor segítségével az egyes állványok oldalán található fogantyúkat átváltásával, közlőmű segítségével az állványok és az alattuk elhelyezett fém vonószalag között kapcsolat jön létre és az állványok elmozdulnak a raktár padlózatába beépített síneken. Az állványok között keletkezett folyosón belépve a kívánt könyvet kismeljük, majd a könyvet kihozva az állványsort ismét összezárjuk.

A tömör raktári rendszer előnye, hogy 1 m² raktári területen az átlagos 2-250 kötet helyett 4-500 kötet is elfér. A helymegtakarítás tehát 100 %-os. A kiszolgálási idő átlag 10 %-kal több, ezért a BMEKK csak a ritkán használt, régi, ún. archivális anyag tárolására használja fel. Az elkészült tömör raktári rendszer 30 állványból áll, ezek mindegyikében 40 fm polc van, így tehát - polconként 35-40 kötettel számolva - a tömör raktár kb. 42-48 000 kötet elhelyezését teszi lehetővé. A tömör raktárba áthelyezett régi könyvek polcai a BMEKK kb. 3-4 évi újabb gyarapodása részére biztosítanak raktári férőhelyet.

00:00